

Algemene Beschouwing begroting 2023-2026

MIDDEN DELFLAND
*Samen komen we
verder!*

Deze algemene beschouwingen zijn ook een moment om kort terug te blikken. 2022 was wederom een bewogen jaar waarin de pandemie gelukkig langzamerhand naar de achtergrond verdween en we gedurende het jaar weer fysiek bijeen konden komen. Dit jaar werd Oekraïne binnengevallen, waardoor in eerste instantie de vluchtelingenstroom verder toenam. Ook op onze gemeente is een beroep gedaan om een bijdrage aan deze opvang te leveren. Vervolgens ontstond een enorme inflatie en stegen de energieprijzen waardoor veel individuen, verenigingen, scholen en bedrijven helaas weer in de financiële problemen zijn gekomen. Zorg voor elkaar, iedereen doet mee, het zijn typische onderwerpen die het CDA nauw aan het hart liggen. De begroting 2023-2026 is de eerste van de nieuwe raadsperiode. In de basis is het een robuuste financieel sluitende begroting met ruimte voor investeringen. In oktober heeft het CDA in Midden-Delfland twee avonden georganiseerd voor alle inwoners waarin werd gepolst in welke richting deze investeringen het beste gedaan kunnen worden. Vanzelfsprekend spreekt het CDA op deze plek ook haar dank uit aan het college en ambtenaren voor hun inzet voor zowel de opgestelde begroting als alles wat afgelopen jaar heeft plaatsgevonden.

De speerpunten die het CDA in deze algemene beschouwing belichten zijn:

- Wonen
- Zorg voor elkaar
- Ondernemerschap en lokale economie
- Omgeving
- Bestuur en Financiën

Wonen

De druk op de woningmarkt in Nederland en ook in Midden-Delfland blijft onveranderd groot. De vraag is hoe de woningmarkt zich gaat ontwikkelen nu de rentes aan het stijgen zijn. Het CDA vindt te allen tijde dat bouwen in ons open groene gebied voorkomen dient te worden. Aan dit unieke gebied ontlene wij als gemeente immers ons bestaansrecht. Het CDA pleit er dan ook voor om woningen binnen onze bebouwde dorpskernen te realiseren en oog te hebben voor alternatieve vormen van bouwen zoals snelle en kwalitatief goede bouw van tijdelijke woningen bijvoorbeeld de voorgenomen plannen op de locatie "Euterpe" in Maasland. Andere voorbeelden zijn de bouwplannen in het centrum van Schipluiden, omgeving Hoeve Johanna, Maaslandse zoom, de Gaag, de Hoornbloem en De Kreek. Het CDA wil de doorstroom van bewoners bevorderen en in het laatstgenoemde project bevorderen we de doorstroom via de ontwikkeling van seniorenwoningen. In 2026 zijn alle bestaande grondexploitaties beëindigd. Gezien de noodzaak tot woningbouw vindt het CDA een actiever grondbeleid wenselijk.

Vraag: Kan het college een actief woningbouwprogramma ons doen toekomen per project met planning en mijlpalen?

Vraag: Beperkt de facilitaire strategie het de gemeente om de komende jaren opnieuw in grond te investeren?

Zorg voor elkaar

Het CDA maakt zich zorgen. In de komende maanden zal steeds meer het verschil tussen arm en rijk in onze maatschappij zichtbaar zijn. Reden hiervan is de hoge inflatie en de enorm stijgende energiekosten. Naast huishoudens hebben ook verenigingen en instellingen binnen onze gemeente te maken met deze stijging, met alle mogelijke gevolgen van dien. Voor het CDA is het onacceptabel dat mensen de komende maanden in de kou komen te zitten vanwege het niet kunnen betalen van de rekeningen, sportabonnementen die worden opgezegd, onvoldoende gezonde voeding kunnen kopen, verenigingen/instellingen/ondernemers die de deuren minder vaak open kunnen zetten, dan wel genoodzaakt zijn om te stoppen etc. Het CDA weet dat ook al zijn er landelijk maatregelen genomen, voor een grote groep zal dit niet voldoende zijn.

Vraag: Is het college bereid om de mogelijkheden te onderzoeken om extra middelen ter beschikking te stellen voor bovenstaande doelgroepen? En wanneer het gaat over huishoudens dan niet alleen de mensen die tot 120% van de bijstandsnorm ontvangen maar juist voor de mensen die net boven deze grens zitten en niet in aanmerking komen voor de Rijksbijdrage

De fractie van het CDA is blij met de diensten van Stichting Welzijn Midden Delfland. Zij hebben ook het afgelopen jaar weer laten zien dat zij in staat zijn om mensen hulp te bieden wanneer dit nodig is en door het organiseren van verschillende activiteiten. Deze activiteiten zijn veelal gericht op de wat oudere inwoners. Het CDA maakt zich zorgen over de gevolgen van armoede op de ontwikkeling van zowel jongeren als ouderen. Gevolgen zijn onder meer stress, een slechtere gezondheid, problematische schulden, een negatief zelfbeeld, en sociaal isolement. Ook kan armoede leiden tot psychische problematiek. Vanaf 2021 is er 80.000 euro bezuinigd op het welzijnswerk. Naar alle waarschijnlijkheid zal er de komende jaren extra begeleiding nodig zijn vanwege de vraag naar meer opvang voor statushouders en een toename van huishoudens die in armoede terecht zijn gekomen.

Vraag: Het CDA wil van het college weten of zij bereid is om voor SWMD extra financiële middelen ter beschikking te stellen en te onderzoeken naar de mogelijkheden om de doelgroep te verbreden naar hulp en activiteiten voor kinderen en jongeren.

In 2021 zien we dat er rond de 20% minder kinderen vanuit onze gemeente een beroep hebben gedaan op de geïndiceerde jeugdhulp. Dit is een positieve ontwikkeling en zeker wanneer je de vergelijking maakt met omliggende gemeenten. Het is dan ook goed mogelijk dat we het resultaat gaan zien van de eerder genomen beheersmaatregelen binnen het Maatschappelijk Team. Wij willen dan ook een compliment uitspreken naar de medewerkers van ons Maatschappelijk Team. Het CDA vindt het dan ook een zorgelijke ontwikkeling dat de inzet van het Maatschappelijk Team vanaf 2024 met ruim € 350.000 daalt, ten opzichte van 2022. Wij blijven ons zorgen maken over de regionale stijging van de tarieven voor de geïndiceerde jeugdhulp. In 2021 zijn de kosten ten opzichte van 2019 voor onze gemeente gestegen met 47%. Wanneer deze stijging zich doorzet dan zullen wij in de komende jaren fors meer gaan betalen terwijl er minder kinderen gebruik maken van jeugdhulp.

Vraag: Wat is de visie van het college met betrekking tot het normaliseren van jeugdhulp zoals beschreven staat in de regiovisie? Wat denkt het college nodig te hebben om deze visie binnen het Maatschappelijk Team te implementeren? Welke financiële middelen denkt het college nodig te hebben om de beweging te maken van regionale geïndiceerde jeugdhulp naar een lokaal aanbod?

Sport verbreedert en bevordert de gezondheid. Sport is belangrijk voor de sociale samenhang in de gemeente en geeft de mogelijkheid te integreren. Voor de verschillende dorpskernen streeft het CDA naar een breder aanbod van sporten en sportverenigingen.

Vraag: Is het college bereid om een kader op te stellen onder welke voorwaarden sportverenigingen een lening aan kunnen gaan bij de gemeente?

Het niet kunnen betalen van contributie mag geen belemmering zijn voor deelname van een kind aan een sportvereniging. Gezien de hoge inflatie en de enorm stijgende energiekosten neemt de kans toe dat steeds meer kinderen stoppen met sporten.

Vraag: Kan het college in kaart brengen hoeveel gebruik er gemaakt wordt van het Jeugdsportfonds Midden-Delfland en is het college bereid om de doelgroep die gebruik kan maken van het Jeugdsportfonds eventueel te verbreden?

Ondernemerschap en lokale economie

Het CDA is trots op onze ondernemers, zij bieden werkgelegenheid en geven vorm aan onze lokale economie; van de lokale middenstander, supermarkteigenaar, kleine of grotere dienstverleners, boeren, ZZP'ers tot onze grote internationaal werkende bedrijven. Zij zijn kortom cruciaal voor de vitaliteit in onze gemeente. Het CDA vindt initiatieven als het broodfonds voor zelfstandigen als zakelijk netwerk en als mogelijke collectiviteit van groot belang, al helemaal in de huidige tijdsgeest waarin er sprake is van meerdere crisissen.

Vraag: Wat is stand van zaken van broodfondsen in Midden-Delfland? Welke rol ziet het college voor zichzelf om dit soort initiatieven bij ZZP-ers onder de aandacht te brengen?

Het CDA vindt het een goede stap dat er gekeken wordt naar de belevingswaarde van de Harnaskade door de bedrijfsloodsen daar te voorzien van beeldmateriaal passend bij de (cultuur)historie van Den Hoorn. Meer aandacht voor vergroening van de Harnaschpolder is wat het CDA betreft ook nodig.

Vraag: is het college van plan om in de komende jaren te kijken naar het inrichten van groen omzoomde wandel- en fietspaden door de Harnaschpolder?

Omgeving

Volgens het CDA is voor Midden-Delfland een vitaal landschap van essentieel belang. Kernwoorden die hierbij horen zijn een agrarisch (grondgebonden) veehouderij, mogelijkheden voor recreatie en kansen voor weidevogels zoals de grutto. Het Bijzonder Provinciaal Landschap van Midden-Delfland onderschrijft hoe uniek ons gebied is. Het continueren van het programma Duurzaam Boer Blijven is belangrijk. We hebben het Groenfonds en bij elke ruimtelijke ontwikkeling zou dit weer wat gevuld worden. Boeren zouden hieruit een vergoeding kunnen krijgen voor hun zogenoemde groen-blauwe diensten. Deze vergoeding kan bijdragen aan de goede boterham die boeren moeten kunnen blijven verdienen. De vulling van het Groenfonds licht echter al jaren stil.

Vraag: Is het college bereid om actief op pad te gaan in onze omgeving, te laten zien hoe belangrijk ons landschap is en het bestaande Groenfonds verder te vullen bij het bouwen van nieuwe wijken en infrastructurele projecten?

Vraag: Hoe is de aansluiting tussen het programma Duurzaam Boer Blijven en provinciale en nationale ontwikkelingen en welke mogelijkheden zijn er om dit te optimaliseren?

Het CDA ondersteunt een gebiedsgerichte aanpak waarbij het perspectief voor de volgende generatie boeren helder is en bijvoorbeeld door betere verkaveling de grond van stoppende boeren, voor de agrarische sector te behouden waarbij eisen voor duurzaam gebruik gesteld

mogen worden. In weidevogelrijke gebieden geeft dit extra kansen voor weidevogels. In onze eerder gepresenteerde visie hebben we onder andere ook aangegeven dat het belangrijk is dat er ruimte komt in de regelgeving voor boeren waarbij een externe de boerderij over neemt deze boeren wel op hun voormalige bedrijf kunnen blijven wonen.

Vraag: Kan het college aangeven onder welke voorwaarden dit mogelijk is? Of daar aanvragen voor lopen en/of dat hier al gebruik van wordt gemaakt?

Het CDA zou graag met het college stil willen staan bij de gemeentelijke grondpositie, het oprichten van een groundbank zou hiervan onderdeel van kunnen zijn.

Vraag: Is het college bereid om in 2023 een voorstel hiervoor naar de Gemeenteraad te laten komen?

Het CDA vraagt ook aandacht voor veiliger verkeer, met name in de dorpskernen. Zo is de kruising Oude Veiling in Maasland onverantwoord en zijn we verheugd te zien dat na een vraag van het CDA hier nu actie op komt. Het CDA vindt goede verbindingen met het openbaar vervoer belangrijk en zet zich in voor fietsveiligheid. De verkeersveiligheid rondom onze basisscholen laat nog steeds te wensen over, veel ouders brengen hun kinderen nog steeds met de auto naar school.

Vraag: Wanneer komt het college met een plan om samen met de scholen te kijken hoe te de verkeersbewegingen beperkt kunnen worden?

Vraag: Hoe wordt ervanuit 'maak een punt van nul' ingezet op veilige fietspaden?

De afgelopen jaren is door bezuinigingen het onderhoud aan groen en wegen achtergebleven. Het CDA vindt het van belang dat de komende jaren deze achterstand weggewerkt wordt.

Vraag: Welk niveau van onderhoud kan bereikt worden indien een aanzienlijk deel van de financiële vrije ruimte hieraan besteed kan worden?

Om invulling te geven aan de vernieuwde Gebiedsvisie 2025-2050, dient zo breed mogelijke input opgehaald te worden. Betrokkenheid van alle betrokken partijen is hierbij van groot belang.

Vraag: Wanneer gaat het college aan de slag met de Gebiedsvisie 2025-2050?

Met de stappen die tot nog toegenomen worden zijn we als gemeente op de goede weg op gebied van duurzaamheid. Inwoners kunnen bij het Energieloket terecht om zich te laten informeren welke stappen zij zelf op korte termijn kunnen realiseren.

Bestuur en Financiën

De dienstverlening naar onze burgers kan en moet beter. Te lang wachten burgers op reactie na bijvoorbeeld het aanvragen van een bouwvergunning. Het CDA hecht er daarom aan dat de gemeente toegankelijk is, met een goede gemeentelijke dienstverlening en waarbij de participatie van de burgers, zowel jong als oud, vergroot wordt.

Vraag: Wanneer gaat het eerste spreekuur van onze burgemeester en wethouders plaatsvinden? Met elke regelmaat gaat plaatsvinden?

Vraag: Wanneer kan de gemeenteraad het voorstel verwachten hoe de gemeentelijke dienstverlening verbeterd gaat worden?

Voor iedereen stijgen de lasten in korte tijd explosief. Het is daarom goed te zien dat bij het opstellen van de begroting gezocht is naar mogelijkheden om de lasten te verlichten. Zo is de

stijging van de OZB beperkt tot 3% en wordt de afvalstoffenheffing in 2023 met 4% verlaagd. De rioolheffing blijft gelijk. Dit betekent dat de totale lasten voor huurders omlaag gaan en voor huiseigenaren ongeveer gelijk blijven. Het CDA is blij met de incidentele financiële ruimte die er de komende jaren is. Om te voorkomen dat we een zigzag financieel beleid volgen, moeten we ervoor waken dat deze incidentele ruimte niet gevuld wordt met structurele investeringen. We lopen dan het risico dat we rond 2026 (of eerder wanneer landelijke overheidsfinanciën tot inkomstenderving leidt) weer moeten bezuinigen. Stabiliteit en voorspelbaarheid van uitgaven is belangrijk. Een voorbeeld is de impuls voor wegenonderhoud, waarbij langzaam extra structurele ruimte wordt opgebouwd voor het verhogen van het kwaliteitsniveau.

Tot slot

Het CDA vindt het belangrijk dat komende jaren woningen worden geleverd voor onze inwoners, dat maatschappelijke organisaties de ruimte krijgen die ze nodig hebben en de samenwerking met onze agrariërs moet een voorbeeld voor Nederland worden.